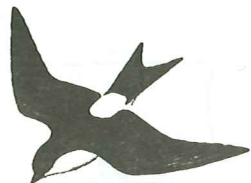

DE HUISZWALUW. door Vogelwacht Limburg, werkgroep Roerstreek.

Nu Vogelbescherming Zeist dit jaar actie voert gericht op de bescherming van de huiswaluw, willen wij graag aandacht vragen voor deze medebewoner van ons huis.

In april komen ze terug uit het overwinteringsgebied in Zuid-Afrika en gaan hier de dakgoten inspecteren. Het zijn kleine donkerblauw - witte vogeltjes. Van boven blauw met een witte vlek tussen rug en staart. Van

onderen zijn ze wit. Het staartje is kort en heeft geen verlengde veren als bij de boerenwaluw. Ze leven van insecten en zijn onze natuurlijke insectenverdelgers.

Als de dakgoot goed bevonden wordt, gaat de huiswaluw bouwen aan het nest van leem en modder. Als plakmateriaal gebruiken ze planten en

mest, vermengd met hun eigen speeksel. In het begin vallen ze nauwelijks op. Pas als de jongen groter worden, hun uitwerpselen over de nestrand spuiten en het langs de ramen druipt of net op de stoep van de voordeur valt, gaat de aandacht naar boven, naar hun nest.

Verleden jaar - 4 augustus 1990 - heeft in het dagblad De Limburger een artikel gestaan over de manier waarop bij het thans voormalige gemeentehuis van Sint Odiliënberg dit probleem is opgelost en nog steeds kunt u de planken onder de nesten zien.

Het beste is, de planken niet tegen de muur te laten leunen, want dan gaat de huiswaluw daar weer onder nestelen, maar een klein stukje van de muur af met haken of draden bevestigen zodat de planken enigszins wiebelen, ongeveer 40 cm. onder de nesten.

Niet iedereen heeft dit voor de vogels over, maar toch vragen we u de nesten vooral niet uit te stoten in de broedtijd en misschien is er dan toch iemand te vinden, die een plank onder de dakgoot wil hangen. Wij vragen dat omdat de huiswaluw zo langzamerhand een bedreigde vogel wordt.

Er worden bijna geen huizen meer gebouwd met overstekende dakgoten en ze worden soms uitgestoten.

De weg naar Zuid-Afrika, en terug, is lang en op die weg komen veel vogels om door uitputting omdat veel moerassen worden drooggelegd en de woestijnen steeds groter worden, zodat de vogels steeds grotere afstanden moeten vliegen voordat ze kunnen rusten en foerageren. Om maar niet te spreken van de vogelvangst en erg slecht weer onderweg. De luchtvervuiling en pesticiden doen ook nog een duit in het zakje.

Daarom vragen we om de huiswaluw te laten broeden als ze uw huis hebben uitgezocht om hun jongen groot te brengen.

Onderhoudswerkzaamheden kunnen ook uitgevoerd worden van eind september tot begin april. Namens de huiswaluw hartelijk dank.

Vogelwacht Limburg, werkgroep Roerstreek.

FOTOGRAFEN IN DE ROERSTREEK EN ROERMOND [9].

door Jos Erdkamp.

In deze aflevering wordt dieper ingegaan op de geschiedenis van foto-atelier Korfmacher uit Roermond. Een deel van de gegevens is afkomstig uit een gesprek met de heer Bänziger uit Herkenbosch, die gedurende enkele jaren na de tweede wereldoorlog bij atelier Korfmacher heeft gewerkt.

Voor zover nu valt na te gaan begint de geschiedenis van dit atelier in de eerste jaren van deze eeuw. De in Roermond op 28 oktober 1868 geboren Joseph Charles Hubert van Waegeningh vertrekt op 27 augustus 1902 naar Herten. Voor deze tijd was hij sigarenfabrikant. Wanneer hij weer in Roermond terugkomt is niet bekend, maar uit een advertentie in de Nieuwe Koerier van 7 januari 1905 blijkt dat hij een atelier heeft aan de Willem II Singel 70 in Roermond. Uit deze en andere advertenties wordt duidelijk dat het atelier zich op de begane grond bevond en opnamen gemaakt werden (of konden worden) bij kunstlicht. Of dit kunstlicht altijd werd gebruikt is niet duidelijk. De heer Bänziger verklaarde dat het atelier oorspronkelijk een daglichtatelier was geweest. Misschien is het atelier dan ook ouder dan 1905. Verder werd nog tot 1911 in de advertenties vermeld dat het atelier 's winters werd verwarmd.

In 1910 of 1911 veranderde het adres in: Willem II Singel 76a. Op 8 septem-

Atelier voor Moderne Photographie

Ch. J. H. van Waegeningh,

Willem-II-Singel 76A, Roermond.

Speciale Kunstinrichting voor Fotografische Vergrotingen

op Kool- en Platin-Bromzilver-papier, in de meest gangbare kleuren naar portretten en negatieven.

Opnamen van Gebouwen, Groepen enz. buitenshuis, volgens overeenkomst.

Opnamen bij Kunstlicht.

Atelier beneden. ☒ ☒ Dagelijks geopend.

ber 1917 vertrok van Waegeningh naar Nijmegen. Uit een dossier van de Kamer van Koophandel blijkt dat op 1 april 1918 Jean Hubert Corstjens zich vestigde als fotograaf op de Willem II Singel 76a. De studio heette vanaf toen: "Atelier LUX". De op 15 oktober 1883 in Thorn geboren fotograaf vertrekt al weer op 15 april 1925 naar Maastricht. Uit een akte van 3 juni 1925 blijkt dat Carl Peter Wijnand Hubert Korfmacher de nieuwe eigenaar is.

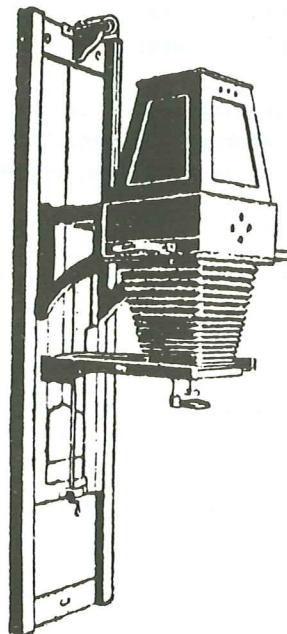
P. Korfmacher werd op 13 september 1872 in Nijmegen geboren. Op 21 augustus 1940 werd de zoon Joseph Gerard Jacob (geboren 16-2-1918 te Venlo) nieuwe eigenaar. Tussen 1925 en 1940 is het adres veranderd in Willem II Singel 78. Zoals eerder vermeld, was de studio oorspronkelijk een daglichtatelier geweest, maar rond 1948 was het al omgebouwd tot kunstlichtatelier. In de constructie van het atelier was echter nog duidelijk het oude daglichtatelier te herkennen.

De inrichting rond 1950 bestond uit een achtergronddoek, dat nog van de vorige eigenaar was overgenomen. Aan één kant was het grijs. Deze kant werd na de oorlog voornamelijk gebruikt. De andere kant liet het interieur van een kerk of kapel zien. Op oude foto's van Atelier LUX is deze achtergrond duidelijk te herkennen.

Van de vorige eigenaar bleek later ook nog een oude camera op zolder te staan. Of deze natte-plaat uitrusting uit de jaren 1860-1880 van van Waegeningh of van Corstjens is geweest is niet te achterhalen. Op dit moment is er helaas van de hele uitrusting geen spoor meer te vinden.

In de studio bevonden zich verder de nodige lampen. Naast drie lichtbakken en drie spots op statieven waren er vier grote lampen aan het plafond bevestigd. Deze lichtbronnen werden zelden allemaal tegelijk gebruikt. Een dergelijke lichtzee was niet bevorderlijk voor de artistieke kwaliteiten van een portret. Ook stonden er enkele reflectieschermen, die gebruikt konden worden om een zachte, diffuse verlichting te verkrijgen. Bovendien waren enkele attributen zoals een stoel, tafel, en de onvermijdelijke vacht aanwezig. Verder stond er natuurlijk een grote houten ateliercamera. In twee hoeken waren er kleine kamertjes gemaakt, waarin glasplaten in de glasplathouders werden gedaan. Dit moest in het donker gebeuren. Er waren twee kamertjes omdat de fotografen elkaar niet mochten hinderen als het erg druk was.

Op de eerste etage was een kamer ingericht voor het ontwikkelen van de glasplaatnegatieven en rolfilms en voor het retoucheren van de platen en foto's. Dit was na de oorlog nog een gebruikelijke bezigheid. Met potlood of fijn penseel werden alle storende ongerechtigheden weggewerkt. Dit was minútieuws werk en als men even niet oplette of weg dommelde brak de uiterst scherpe punt van het potlood met een duidelijke tik. Tot leedvermaak van collega's wist men dan ook precies wanneer iemand ingedommeld was boven dit priegelwerk. Het doek waaronder men werkte werd dan opgetild en na een vriendelijk "goedemorgen" kon het werk hervat worden.

Op de tweede verdieping werden de afdrucken gemaakt. Hiertoe beschikte men over een groot vergrotingsapparaat, dat aan de wand bevestigd was en over een kleiner toestel op een tafel. Natuurlijk waren er ook de chemische baden voor het ontwikkelen van foto's aanwezig. Op een grote tafel kon men gemakkelijk werken en zeer grote afdrucken werden met behulp van spons op deze tafel ontwikkeld. De spons werd daartoe in een emmer met ontwikkelaar nat gemaakt en door vlug over het papier te wrijven werd de foto ontwikkeld. Fixeren gebeurde op dezelfde manier.

Op deze etage was ook een lege kamer waar de afdrucken op de grond werden gelegd om te drogen.

De dagelijkse werkzaamheden bestonden uit het werken in het atelier, retoucheren, ontwikkelen en afdrucken en de verkoop in de winkel. Naast vader en zoon Korfmacher werkten er de heer Bänziger en een winkelmeisje. De werktijden waren een beetje merkwaardig. Men begon om

middag en werkte tot middernacht, met een pauze tussen 18.00 en 19.00 uur. De oude heer had hier niet veel begrip voor, maar dit mocht niet baten. Het atelier was alleen 's middags open, maar op afspraak kon men ook 's morgens terecht. 's Middags werden ook platen geretoucheerd en films en platen ontwikkeld. 's Avonds werden foto's afgedrukt.

In het atelier werden voornamelijk portretten opgenomen. Daarnaast maakte men ook veel reproducties en foto's van etalages. Dit laatste was in de jaren na de oorlog in de mode. Voor het eerst sinds een aantal jaren zagen de etalages er immers weer goed gevuld en aantrekkelijk uit.

Verder werden er af en toe opnamen gemaakt in opdracht, zoals de bouw van een tunnel of van produkten van een fabrikant.

Ook werden er nog wel zogenaamde sterfbedfoto's gemaakt van opgebaarde overledenen.

Zeer tegen de zin van de oude heer Korfmacher drukte men ook foto's af van amateurs. De negatieven waren meestal van slechte kwaliteit en een vakman van de oude stempel kon voor dit soort werk weinig waardering opbrengen. In de winkel werden films, glasplaten, fotopapier en kant en klaar chemicaliën verkocht. Gedurende korte tijd had men ook amateurcamera's.

In de eerste jaren na de tweede wereldoorlog hadden de mensen andere be-

hoeften dan het laten maken van een foto. De tijden waren dan ook niet gunstig voor foto-ateliers. Het opkomen van de amateurfotografie had in de eerste na-oorlogse jaren nog geen invloed op de inkomsten van de vakfotografen. Deze ontwikkeling is pas veel later van belang geweest. Ondanks de moeilijke tijden is Atelier LUX blijven bestaan.

Per 1 september 1975 werd het pand aan de Willem II Singel verlaten en was het nieuwe adres der onderneming: Hambeek 94. In oktober 1984 verzocht J. Korfmacher de inschrijving in het handelsregister te annuleren wegens bedrijfsbeëindiging.

Tekst bij de tekeningen.

A Totaaloverzicht van de begane grond.

- 1 hal
- 2 winkel
- 3 woonkamer
- 4 studio
- 5 trap naar boven

B Studio (ongeveer 5 x 12 meter).

- 1 camera
- 2 geschilderde achtergrond
- 3 lampen
- 4 schakelpaneel voor lampen
- 5 donkere kamertjes
- 6 attributen

C Kamer eerste etage.

- 1 donkere kamer voor ontwikkeling films en platen
- 2 ontwikkeltanks
- 3 aanrecht
- 4 retoucheertafel aan het raam
- 5 kachel

D Kamer tweede etage.

- 1 afdrukkast
- 2 ontwikkelbad
- 3 stopbad
- 4 fixeerbak
- 5 spoelbaden
- 6 grote tafel
- 7 wandvergroter
- 8 kleine vergroter op tafel.
- 9 glanspers
- 10 snijtafel

